GEMEENTE Drimmelen

KADERNOTA 2024

Datum : 20 juni 2023

Inhoud

INLEIDING 3

1. BELEID 2024 4

1. ALGEMEEN 4
1.1 PROGRAMMA 1 – BURGER EN BESTUUR 5
1.2 PROGRAMMA 2 – OPENBARE RUIMTE 8
1.3 PROGRAMMA 3 – RUIMTE, WONEN, DUURZAAMHEID EN ECONOMIE 9
1.4 PROGRAMMA 4 - SOCIAAL DOMEIN 11
1.5 BEDRIJFSVOERING EN FINANCIËN 13

2. FINANCIEEL 14

2.1 UITWERKING AMBITIES COALITIEAKKOORD 14
2.2 NIEUW AANGEDRAGEN BELEID 15

3. FINANCIEEL KADER 17

3.1 HET FINANCIËLE BEELD 17
3.2 UITGANGSPUNTEN 18
3.3 INDEXERING 18

Inleiding

Voor u ligt de nieuwe kadernota 2023. Met de kadernota geven we een richting aan voor het opstellen van de nieuwe begroting. In de kadernota geven we aan waar we inhoudelijk en beleidsmatig heen willen. Het zal niet verbazen dat dat een voortzetting is van de ambities die we voor Drimmelen hebben geformuleerd in het coalitieakkoord.

Daarnaast bekijken we bij de kadernota hoe we er tussentijds financieel voorstaan. Drimmelen heeft gelukkig een solide financiële basis maar er zijn wel zorgen voor de lange termijn. Er zijn een aantal grote financiële onzekerheden vanuit het Rijk met betrekking tot de Jeugdzorg en het gemeentefonds die Drimmelen hard kunnen raken. We zullen dit in deze kadernota verder toelichten.

In de kadernota geven we een beeld van de voornemens die we hebben om geld toe te kennen aan voor ons belangrijke onderwerpen. Hiermee geven we een beeld van de financiële ruimte zoals we deze op dit moment zien. In de cijfers is de meicirculaire van het Rijk verwerkt. Voor het opstellen van de begroting zal ook de septembercirculaire uitkomen die nog van invloed kan zijn. Besluiten over de in deze kadernota genoemde onderwerpen doen we bij de begroting.

De grondslag voor de kadernota kan u terugvinden in de financiële verordening die op 30 maart jongsleden is vastgesteld. In art 4 hiervan is vastgelegd dat het college van burgemeester en wethouders een voorstel voor het beleid en de financiële kaders voor het volgende begrotingsjaar voor 1 juli aanbieden.

In hoofdstuk 1 geven we een doorkijk naar de komende jaren. In hoofdstuk 2 worden de daarvoor voorgestelde noodzakelijke aanpassingen in de begroting toegelicht. Deze zullen in de zomerperiode verder uitgewerkt worden in de nieuwe begroting 2024-2027. In hoofdstuk 3 wordt het financiële kader geschetst waarbinnen de nieuwe begroting wordt opgesteld.

1. Beleid 2024

1. Algemeen

Het beleid voor 2024 is vastgelegd in het collegewerkprogramma en komt voort uit het coalitieakkoord “Bouwen aan een duurzaam, sociaal en veilig Drimmelen”. In financiële zin is het beleid 2024 voor zover het inzichtelijk was uitgewerkt in het meerjarenperspectief 2024 – 2026 bij de begroting 2023.

Veranderingen in wet- en regelgeving, nieuwe ontwikkelingen binnen of buiten de gemeentelijke organisatie en nieuwe politieke of bestuurlijke ambities kunnen aanleiding geven tot het formuleren van nieuwe beleidswensen. Als aanvulling op het al bekende beleid uit het coalitieakkoord, collegewerkprogramma en het meerjarenperspectief.

In dit hoofdstuk wordt gelijk aan het coalitieakkoord per programma een vooruitblik gegeven op het beleid voor het jaar 2024 en verder.

1.1 Programma 1 – Burger en bestuur

Het beleid van programma 1 wordt toegelicht op basis van de drie thema's uit het Coalitieakkoord 2022-2026 van de gemeente Drimmelen.

Veiligheid

Op het gebied van het thema Veiligheid zijn er meerdere veiligheidsvraagstukken waaraan gewerkt wordt.

Ondermijning

In het Coalitieakkoord 2022-2026 wordt een (drugs)Meldpunt beschreven, waarbij je als burger anoniem een melding kunt doen van activiteiten die je niet vertrouwt en vertrouwelijk advies kunt vragen waar gewenst. Per donderdag 1 juni 2023 is de gemeente Drimmelen een samenwerking aangegaan met Meld Misdaad Anoniem. De informatiepositie van de gemeente wordt hierdoor in de toekomst versterkt. Daarnaast kan de gemeente bij een melding sneller, in samenwerking met politie of andere veiligheidspartners, onderzoek doen en de melding (mogelijk) aanpakken. De gemeente heeft hierdoor zelf het gezag om actie te ondernemen en de mogelijkheid om de politie aan te sturen.

Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob)

De Wet Bibob is een (preventief) bestuursrechtelijk instrument. Als er een ernstig gevaar dreigt dat bijvoorbeeld een vergunning wordt misbruikt, kan de bevoegde overheidsinstantie de aanvraag weigeren of de afgegeven vergunning intrekken. Zo wordt voorkomen dat de overheid criminele activiteiten faciliteert en wordt bovendien de concurrentiepositie van bonafide ondernemers beschermd. In samenwerking met de Baronie-gemeenten wordt er gewerkt aan een overkoepelende beleidslijn ten aanzien van de wet Bibob. Het streven is om het beleid voor het eind van 2023 te implementeren binnen de gemeentelijke organisaties. De wens is tevens om Bibob-toetsingen bij meerdere vergunningsverstrekkers onder te brengen waarbij er in de toekomst niet enkel op exploitatie- en horecavergunningen wordt getoetst, maar een bredere implementatie in werking wordt gezet. Denk hierbij aan een Bibob-toetsing voor subsidie, vastgoedtransacties, huisvesting arbeidsmigranten, autohandel en bouwvergunningen.

Drugs- en alcohol bij kinderen en jongvolwassenen verminderen/voorkomen

In overleg met de beleidsmedewerker Jeugd is het 'Preventie en Handhavingsplan alcohol en drugs' geprioriteerd in het Focusblad 2023. In dit bestaande beleidsplan worden er doelen gesteld om het alcohol- en drugsgebruik onder jongeren te minimaliseren. Daarnaast zal er meer hulp en ondersteuning worden geboden aan ouders van gebruikers/verslaafden mede in samenwerking met Stichting Moedige Moeders. Hierbij is het van belang om de stichting meer onder de aandacht te brengen bij burgers.

Geavanceerde technieken

Cameratoezicht is een vorm van geavanceerde technieken. Om hier een goed en overwogen beleid voor te maken is het afgelopen half jaar ingezet op het maken van een uitvoeringsplan. Op donderdag 25 mei 2023 is het uitvoeringsplan cameratoezicht tijdens de opinieronde voorgelegd aan de gemeenteraad, waarbij de raad aanbevelingen heeft meegegeven aan de portefeuillehouder. Na het implementeren van het beleid zal de pilot cameratoezicht Carpoolplaats Terheijden uitgewerkt worden. In 2023 zal de start gemaakt worden waarna in 2024 een eindevaluatie wordt uitgevoerd.

Dienstverlening en samenwerking met de inwoners

Als middelgrote gemeente die bestaat uit zes mooie dorpen bieden we honderden producten en diensten aan onze inwoners en bedrijven via onze afdelingen en clusters. In een tijd waarin de technologische ontwikkelingen razendsnel gaan, de verwachtingen van inwoners en bedrijven over dienstverlening en digitalisering hoog zijn en het vertrouwen in de overheid afneemt is het belangrijk duidelijk te zijn over de dienstverlening en wat de klant daarvan kan verwachten. In het dienstverleningsconcept en uitvoeringsplan dienstverlening wordt die duidelijkheid gegeven over onze

dienstverleningskanalen en bijbehorende servicenormen en bereikbaarheid. Ook wordt duidelijk welke ontwikkelingen nodig zijn om klantgerichte en moderne (digitale) dienstverlening te blijven bieden.

Dienstverlening kan niet los gezien kan worden van andere aspecten van de organisatie, zoals de processen en de organisatie van dienstverlening en informatiestromen en benodigde applicaties en gewenste ontwikkelingen op die onderwerpen komen daarom ook aan bod in het dienstverleningsconcept.

De visie op dienstverlening en de ambities in het coalitieakkoord zijn de basis voor het dienstverleningsconcept en uitvoeringsplan. Beiden worden in september 2023 aangeboden aan de raad. Na goedkeuring zal vanaf oktober 2023 de uitvoering in de vorm van projecten starten onder regie een projectleider dienstverlening.

Wat is nodig?

Willen we onze ambities om mensgerichte, betrouwbare, interactieve en efficiënte dienstverlening te bieden waarmaken en onze klanten de klantervaring bieden met één organisatie en één overheid te maken te hebben, dan kunnen we niet per afdeling vormgeven aan dienstverlening. Coördinatie en organisatie van dienstverlening is wenselijk. Daarin wordt ook de samenwerking tussen collega's, samenwerkingspartners én onze klanten gezocht om de klantervaring te optimaliseren. De regie op dienstverleningskanalen, het afstemmen van kanaalinhoud en de sturing op kanalen is van belang.

In 2023 wordt voor deze coördinatie vanuit de bestaande formatie inzet gevraagd van alle dienstverlenende afdelingen en de projectleider dienstverlening. Zij zullen uitvoering geven aan de korte termijn acties en verbeteringen die in het uitvoeringsplan staan.

Voor de middellange - en langere termijn zijn ontwikkelingen benoemd zoals: de verdere professionalisering van de dienstverlening door het gebruik van methodieken als klantreizen en serviceformules, de introductie van klantwaarderingsmetingen over alle kanalen heen, de verdere digitalisering van dienstverleningsprocessen en de vorming van een klantcontactcentrum met ondersteuning van de juiste ICT-middelen dat regie op eerstelijns klantcontact kan uitvoeren. Voor deze verdere doorontwikkelingen is het realistisch om rekening te houden met een uitbreiding van formatie waarmee een kwalitatieve- en kwantitatieve impuls kan ontstaan en gewenste ontwikkelingen begeleid en uitgevoerd kunnen worden.

Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026

Het integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 inclusief factsheet is op 2 februari 2023 voorgelegd bij de gemeenteraad. De aanpak van veiligheidsvraagstukken op grond van de openbare orde en veiligheid worden door gemeenten vastgesteld in een Integraal Veiligheidsplan. Doordat het Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 is verlopen, is er een nieuw beleidsplan opgesteld voor de jaren 2023-2026. Het plan draagt bij aan de veiligheid en leefbaarheid van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg. In het beleidsplan worden de belangrijkste veiligheidsthema's voor de komende jaren benoemd en worden de ambities van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg beschreven. Het beleidsplan is kort en krachtig weergegeven in een factsheet. Daarnaast ligt er een onderzoeksrapport ten grondslag, waar meer verdieping op is na te slaan.

In het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 van de gemeenten Drimmelen en Geertruidenberg staan vier prioriteiten centraal. Deze vier prioriteiten zijn Jeugd en Veiligheid, High Impact Crimes (HIC), Ondermijning en Zorg en Veiligheid. Per prioriteit zijn er veiligheidsthema's opgesteld die de komende jaren aandacht verdienen. Conform het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 wordt jaarlijks een focusblad (compact jaaruitvoeringsprogramma) opgesteld. Door het opstellen van het focusblad 2023 kan de gemeente Drimmelen doelgericht aan de slag met het realiseren van de opgestelde doelstellingen. Het focusblad is opgesteld aan de hand van het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 en de cijfers van afgelopen jaren.

Niet alle veiligheidsvraagstukken uit het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 kunnen in het jaar 2023 behandeld worden. Hierbij is bijvoorbeeld te denken aan ondermijning in het buitengebied. Deze veiligheidsstukken zullen in de aankomende jaren worden geprioriteerd in een focusblad. Tijdens de evaluatie van het focusblad in het voorjaar van 2024 zal er tevens worden gekeken of de hoeveelheid doelstellingen haalbaar is voor de huidige capaciteit. Naar verwachting is het een uitdaging met de huidige personeelsbezetting, maar dit zal worden meegenomen in de evaluatie. In het voorjaar 2024 zal na de evaluatie tevens een nieuw focusblad worden opgesteld.

Levendige dorpen

In 2023 wordt participatiebeleid opgesteld. Daarmee wordt ook de visie op dorpsgericht werken geactualiseerd. In 2024 gaan we aan de slag met het nieuwe beleid en de inzet van dorpsbudgetten. Voor Lage Zwaluwe en Wagenberg worden dorpsvisies ontwikkeld. Dat gebeurt in nauwe samenspraak met de bewoners. Naar verwachting wordt de visie Lage Zwaluwe eind 2023 afgerond. In het tweede deel van 2023 wordt gestart met de visie Wagenberg. De ontwikkeling van deze visie loopt door in 2024. Voor de visie Lage Zwaluwe wordt in 2024 een uitvoeringsplan opgesteld.

2024 wordt het eerste jaar van het nieuwe sociaal-cultureel centrum Bernardus. De verwachtingen zijn hoog gespannen. Het sociaal-cultureel centrum wordt een belangrijke ontmoetingsplek met een regionale uitstraling. De theaterzaal biedt mogelijkheden voor diverse (culturele) activiteiten.

Evenementenbeleid

Er is een plan van aanpak opgesteld om te komen tot een uiteindelijk beleidsplan. Gedurende het opstellen van het plan van aanpak is er geconcludeerd dat de beschikbare capaciteit niet voldoende is om een gedegen onderzoek naar evenementen te kunnen uitvoeren. Voor de zomer van 2023 besluit het college welke van de vier mogelijkheden wordt ingezet om het beleidsonderzoek en -ontwikkeling te verwezenlijken. Indien het college haar besluit heeft genomen, zal er naar verwachting in het najaar 2023 gestart worden met het beleidsonderzoek en zal het uiteindelijke beleidsplan half 2024 worden geïmplementeerd.

In het Coalitieakkoord gemeente Drimmelen 2022- 2026 wordt de visie voor de komende jaren besproken. Onze boa’s handhaven samen met de politie de veiligheid in situaties waarin dat wordt gevraagd.” Daarbij wordt er in het Coalitieakkoord voornamelijk aandacht gegeven aan ondermijning, jeugd en druggerelateerde vraagstukken. De inzet is om zowel preventief als repressief de woon-, werk- en leefomgeving van inwoners, ondernemers en bezoekers van de gemeente Drimmelen te verbeteren.

In het vigerende horecabeleid is opgenomen dat er controles plaatsvinden op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) en de Alcoholwet. Zodra er sprake is van een overtreding is het van belang om bestuurlijk op te treden en hercontroles te plannen om te constateren of de wet- en regelgeving wordt nageleefd.

Afsluiting

Om onze leefbare en veilige samenleving te kunnen waarborgen, willen we ook in 2024 diverse uitdagingen op het gebied van Openbare Orde en Veiligheid aanpakken. Echter, de praktijk wijst uit dat de ambities en opgaves die de gemeente Drimmelen heeft groter zijn dan de huidige capaciteit toelaat. Dit blijft een aandachtspunt waarbij uw raad uiteraard betrokken wordt.

1.2 Programma 2 – Openbare ruimte

Programma 2 gaat over het inrichten en onderhouden van de openbare ruimte. Veel onderwerpen hebben een directe relatie met programma 1 en vooral programma 3. Een aantal onderdelen komt dan ook terug in deze 3 programma's.

Natuur en Groen

De druk op natuur en groen neemt de komende jaren toe. Het gebrek aan ruimte stelt overheden voor dilemma's. Willen we huizen bouwen of stellen we die grond ter beschikking voor groenontwikkeling/ groenbescherming. Vanuit het inzicht dat een aantrekkelijke omgeving zorgt dat mensen graag in Drimmelen wonen zal regelmatig het gesprek gevoerd worden over het al dan niet inzetten op groenbehoud versus verstening van de openbare ruimte. Het coalitieakkoord zet onder andere in op Natuurinclusief bouwen, inrichten van groenvoorzieningen en klimaatadaptatie.

Een aantal diersoorten heeft het erg moeilijk. De habitat voor bijen en andere insecten neemt af maar ook de kwaliteit van die habitat levert in. De komende jaren moeten we veel aandacht besteden aan het vergroten van de biodiversiteit. In 2024 starten we met de uitvoering van het biodiversiteitsplan. Gelukkig is er ook goed nieuws over biodiversiteit, sommige soorten komen weer terug. Zo is de otter weer gesignaleerd in de Biesbosch en ook de Visarend en Zeearend komen steeds terug in de Biesbosch. De bever is zo'n succes dat die zijn territorium aan het uitbreiden is naar omliggende gebieden.

Groen zorgt naast een aantrekkelijke inrichting van het openbare gebied ook voor veel verkoeling. Bij het bouwen van woningen creëren we voldoende ruimte voor groen. Daarnaast zoeken we bij reconstructies naar ruimten om schaduwplekken te realiseren. Verder vormen we, waar dat kan verharding om tot groen. Parkeerplaatsen maken we waterdoorlatend en zaaien dit in. Bermen en gazons maaien we minder frequent.

Verkeer en inrichting openbare ruimte

In 2024 is er veel aandacht voor mobiliteit. Zo gaan we verder met het onderzoeken en inrichten van veilige school en fietsroutes, leggen we een rotonde aan op de kruising Haasdijk Godfried Schalckenstraat, loopt het proces rondom het bestemmingsplan Zoutendijk (excl. Bezwaarbehandeling) af en starten we met de aanleg.
In 2023 startten we met de onderzoeken hoe mensen in Wagenberg op een veilige manier naar hun school en sportverenigingen kunnen lopen en fietsen. Dit deden we samen met de bewoners van Wagenberg. In 2024 voeren we de uitkomsten van dat onderzoek uit. Het onderzoek dient ook als basis voor de andere dorpen. We verwachten dat het budget dat hiervoor geraamd is, onvoldoende zal zijn. Onderdeel van de routes is het veiliger maken (door beter te verlichten) van oversteekplaatsen.
Een andere belangrijke ontwikkeling is de Stedelijke regio Breda Tilburg (SRBT). Daar is mobiliteit ook een essentieel onderwerp van gesprek. Deze regio kijkt ook naar de randgemeenten van Breda en Tilburg. Gedachten die spelen is om de groene oase goed te ontsluiten voor onder andere langzaam verkeer. Voor Drimmelen is dit interessant om te volgen. Binnen deze regio komt de discussie op gang over het bouwen op de juiste plek; Water als ordenend principe. Dit betekent vooral voor de kleigebieden andere oplossingen op het gebied van ontsluiting en veilige routes. Ook het borgen van nutsvoorzieningen en bereikbaarheid voor hulpdiensten gaan dan een rol spelen.

Water

De samenwerking met de gemeenten Geertuidenberg, Altena, Oosterhout en de waterschappen Brabantse Delta en Rivierenland (We4Climate) zetten we voort. Het DeltaPlan Ruimtelijke Adaptatie (DPRA) krijgt steeds meer vorm. We gaan binnen Drimmelen ook de oplossingen zien. Meer schaduw (hittestress), minder water op straat (hemelwateroverlast), waar mogelijk hemelwater afkoppelen en infiltreren in de bodem (droogte) en dijkverzwaringen in Terheijden en langs de Amer (waterveiligheid). In relatie tot die waterveiligheid kijken we steeds scherper naar toekomstbestendige woongebieden.

1.3 Programma 3 – Ruimte, Wonen, Duurzaamheid en Economie

Woningbouw en ruimte

De beschikbaarheid van voldoende en betaalbare woningen is één van de grote opgaven van deze tijd. De inzet in Drimmelen is om deze coalitieperiode 800 woningen te bouwen. Dat is gemiddeld 200 per jaar. In alle dorpen van onze gemeente zijn woningbouwplannen in voorbereiding of uitvoering.

Op landelijk niveau wordt gesproken over een stagnerende woningbouwmarkt. De oplopende rente, de dure grondstoffen, gebrek aan personeel en stikstofproblemen liggen daar aan ten grondslag. Wij merken daar in onze gemeente gelukkig nog niet veel van, maar volgen de ontwikkelingen op de voet. Het programma Wonen is een belangrijk toetsingskader voor onze plannen. Met name de beschikbaarheid van goedkope koop- en huurwoningen is voor veel starters op de woningmarkt belangrijk.

We vinden het belangrijk dat onze eigen inwoners voldoende in aanmerking komen voor een nieuwbouwwoning. Ook het invoeren van opkoopbescherming vinden we belangrijk. In 2023 worden onderzoeken opgestart die in 2024 moeten leiden tot beleid op dit gebied.
Om dat we maar één keer de kans krijgen om een woningbouwplan te realiseren is kwaliteit een belangrijk begrip. We bouwen, ook in 2024 volgens de Drimmelense norm, dat wil zeggen duurzaam, natuurinclusief, levensloopbestendig, met stedenbouwkundige kwaliteit, met aandacht voor een goede ontsluiting en voldoende ruimte voor groen en spelen.

In 2022 en 2023 zijn regionale afspraken gemaakt over de opvang en huisvesting van asielzoekers, statushouders en Oekraïense vluchtelingen. Wij hebben de verantwoordelijkheid genomen om ons deel van de taakstelling te realiseren. Nog dit jaar start de zoektocht naar ten minste twee kleinschalige locaties voor huisvesting van asielzoekers, waarbij inwoners, de gemeenteraad en de ambtelijke organisatie zullen worden betrokken. In 2024 zal dat waarschijnlijk een vervolg krijgen waardoor op deze locaties asielzoekers zullen worden opgevangen. Ook de huisvesting van een toenemende groep statushouders is onze verantwoordelijkheid. De huisvesting van Oekraïense vluchtelingen wordt in 2024 voortgezet.

In 2024 gaan we een deel van de geplande flexwoningen realiseren. Deze tijdelijke woningen spelen een belangrijke rol bij de huisvesting van starters, spoedzoekers en aandachtgroepen. In 2024 wordt het beleid voor arbeidsmigranten geactualiseerd. We krijgen dan ook meer inzicht in de huisvestingssituatie van deze doelgroep.

Het Rijk heeft de regie genomen rond de opgaven die ruimte vragen. Eind 2023 moet er per provincie een arrangement liggen. In 2024 volgt de verdere uitwerking en start de uitvoering. De provincie Noord-Brabant betrekt hierbij de regio's. Zo ook de Stedelijke Regio Breda-Tilburg(SRBT), waartoe de gemeente Drimmelen behoort. Deze ontwikkelingen hebben invloed op het gemeente Drimmelen omdat we deze moet vertalen in ons eigen omgevingsbeleid zoals in onze omgevingsvisie.

Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. We hebben dan één aanspreekpunt voor (ruimtelijke) initiatieven. De ontwikkeling van het Omgevingsplan is een belangrijke opgave voor 2024. De Omgevingsvisie wordt in 2024 geëvalueerd. Tenslotte komt er waarschijnlijk
in de loop van 2023 meer duidelijkheid over de gevolgen van het stikstofbeleid. We volgen dat op de voet.

Duurzaamheid

In 2021 is het Programma Duurzaamheid vastgesteld. Deze bestaat uit vijf thema's: energietransitie, duurzaam ondernemen en circulariteit, klimaatadaptatie, natuur en biodiversiteit en duurzame mobiliteit. De uitvoering loopt volop. Om de samenhang in de toekomst te bewaken en beter op de uitvoering te kunnen sturen wordt er in 2023 aan een breed uitvoeringsplan gewerkt. In 2024 volgt de

besluitvorming en de uitvoering hiervan. Ook vindt in 2024 een actualisatie van het Programma Duurzaamheid plaats.

In 2024 wordt een plan opgesteld voor het verder verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen en zullen we ons samen met de ondernemers inzetten voor een duurzame energievoorziening voor ons kassengebied Plukmade. De laadinfrastructuur zal in 2023 verder worden uitgebreid ten behoeve van de duurzame mobiliteit.

De energietransitie is in volle gang. Wij hebben daarvoor onder andere een Transitievisie Warmte opgesteld die bestaat uit 6 speerpunten. Nog dit jaar wordt gestart met de uitvoering daarvan: de focus ligt daarbij op het opstellen van wijkuitvoeringsplannen voor 2 wijken, te weten in Hooge Zwaluwe en Terheijden. Dat zal doorlopen in 2024.

Daarnaast faciliteren en stimuleren wij op diverse manieren de verduurzaming van woningen. Er komt een Klusbus 2.0, in het kader van het Nationaal Isolatie Programma (NIP) gaan wij bewoners helpen met de isolatie van hun woningen, het Energieloket is ook in 2024 open en ook de vrijwillige energieambassadeurs en lekcheckers blijven hun werk doen. Ook zijn er weer collectieve inkooptrajecten, onder andere voor zonnepanelen. Energiearmoede in onze gemeente is ook in 2024 een belangrijk aandachtspunt.

Afhankelijk van de besluitvorming in 2023 zal in 2024 worden gewerkt aan de realisatie van zonnevelden in onze gemeente. De energievoorziening van het kassengebied Plukmade is een belangrijk aandachtspunt. Samen met de Energie Coöperatie Made (ECM) verkennen we de mogelijkheden om ervoor te zorgen dat onze tuinders ook in de toekomst beschikken over betaalbare, betrouwbare en duurzame energie.

In 2024 wordt de actualisatie van de Regionale Energie Strategie (RES 2.0) uitgevoerd. De RES bevat de opgaven, keuzes en kaders van de gezamenlijke overheden in West-Brabant m.b.t. grote, regionale energievraagstukken. In 2023 is een voortgangsrapportage opgesteld over de RES 1.0, waarin de resultaten staan twee jaar na de gemeentelijk vaststelling. De conclusie is dat Drimmelen mooi op koers loopt.

De subsidieregeling Groene Daken zetten we in 2024 voort.

Economie, recreatie en toerisme

De ontwikkeling van bedrijventerreinen is een belangrijk onderwerp in 2024. Voor de Thijssenweg, de Louisepolder en de Brieltjenspolder lopen verkenningen naar mogelijke uitbreiding. De uitbreiding van de Thijssenweg is het meest concreet. Bekend is een behoefte van ongeveer 5 ha. extra bedrijventerrein in onze gemeente. Naar de actuele behoefte vindt nog onderzoek plaats.

Samenwerking met en tussen ondernemers is erg belangrijk als het gaat om de lokale economie. We onderzoeken samen met het Bedrijvennetwerk Drimmelen (BND) de invoering van een ondernemersfonds. De samenwerking met Recreatief Drimmelen rond de VVV en de website worden in 2024 voortgezet.

In 2024 lopen er diverse projecten om de vrijetijdseconomie te stimuleren. Het doortrekken van het Beverpad, een onderzoek naar een driehoeksverbinding voor langzaam verkeer, de inrichting van de Ameroever inclusief uitkijktoren in Lage Zwaluwe en de realisatie van een nieuwe toegang voor de Kleine Schans in Terheijden.

1.4 Programma 4 - Sociaal Domein

Er zijn veel ontwikkelingen in het sociaal domein, zoals bijvoorbeeld de toenemende vergrijzing, verschuiving van het medische naar het sociale domein, de hervormingsagenda jeugd, vernieuwing van de participatiewet, uitfasering van het abonnementstarief Wmo en het breed offensief om mensen met een beperking aan een baan te helpen.
Zowel het aflopen van het Beleidsplan Sociaal Domein als het aflopen van een aantal andere beleidsplannen binnen het Sociaal Domein en de vele ontwikkelingen die op onze gemeente afkomen, zijn een goede aanleiding voor het opstellen van een strategisch beleidsplan Sociaal Domein. In het nog te vormen beleidsplan wordt koers gekozen voor de komende jaren en wordt aangegeven hoe de gemeente Drimmelen op deze ontwikkelingen kan en gaat inspelen.

De opgave is het scheppen van een samenhangend kader c.q. het maken van strategische keuzen die als leidraad dienen voor het samenwerken van professionals en vrijwilligers in het Sociaal Domein. Doel hiervan is inwoners, ondanks toenemende personele en budgettaire beperkingen, in staat te stellen (naar vermogen) te participeren in de samenleving en daarbij zoveel mogelijk zelf de regie te kunnen voeren.

Onderwijs, jeugd en gezondheid

Op het gebied van onderwijshuisvesting spelen er vele vraagstukken voor de gemeente die allemaal een plek zullen krijgen in de begroting van de komende jaren. In het coalitieakkoord is opgenomen dat we willen onderzoeken hoe we het Dongemond College kunnen behouden. Ook dienen we een keuze te maken voor renovatie of nieuwbouw voor Den Duin, willen we alle scholen naar Frisse Scholen B brengen en gaan we een keuze maken voor de huisvesting van scholen in Terheijden vanuit de Visie Terheijden. De nieuwbouw van IKC De Stuifhoek is in volle gang. Alle uitkomsten zullen verwerkt worden in een nieuw Integraal HuisvestingsPlan (IHP) in 2024. Ook blijven we inzetten op taalstimulering, het borgen van natuur, duurzaamheid en milieu in het primair onderwijs, gaan we het gezondheidsbeleid actualiseren met daarin aandacht voor het Schone Lucht Akkoord, het vergroenen van de schoolpleinen en het streven dat iedere jongere minimaal een startkwalificatie behaalt.

Wat betreft de jeugd zetten we in op verschillende vlakken, van preventie tot het bieden van de juiste zorg. Om beter/meer op preventie in te zetten wordt het eerdergenoemde Sociaal Domein beleid tot uitvoering gebracht. Door meer samenhang aan te brengen in alles wat de gemeente samen met haar (samenwerkings) partners al doet proberen we meerwaarde te creëren. De ontwikkelde regiovisie met het strategieplan krijgt wordt uitgewerkt. Hierin wordt ook rekening gehouden met de Hervormingsagenda Jeugd. Enkele zaken die specifiek genoemd zijn in het coalitieakkoord zijn het blijven inzetten op het verstevigen van het Centrum Jeugd en Gezin (CJG) zodat de wachtlijsten zo kort mogelijk zijn, meer grip krijgen op de toenemende kosten in de jeugdhulp door onder andere meer (datagericht) aan de voorkant te gaan sturen, een stevig netwerk in ieder dorp, inzetten op vroegtijdige signalering, door structurele inzet van praktijkondersteuners (POH'ers) in huisartsenpraktijken, de inzet van CJG'ers op de scholen en zorgen dat er voldoende capaciteit jeugd- en jongerenwerk in de gemeente is om een bijdrage te leveren aan de preventie.

Participatie en schuldenproblematiek

De vernieuwing van de participatiewet gaat voor veranderingen zorgen. Door meer balans te brengen in de partiipatiewet wordt de opstap naar werk makkelijker, mogen bijstandsgerechtigden giften ontvangen tot 1.200 euro en komen er ruimere mogelijkheden voor het geven van mantelzorg. Ook de hogere instroom van ontheemden zet aan tot veranderingen. De verdubbelde opgaven van het aantal te huisvesten statushouders alsook de vluchtelingen die we allemaal proberen een veilig (t)huis te bieden, vraagt natuurlijk ook inzet op allerlei andere vlakken zoals maatschappelijke ondersteuning, begeleiding naar werk of school maar ook hoe gaan we ze opnemen in ons leven. Ook in de Wet maatschappelijke ondersteuning komt verandering, waaronder de wijziging in de eigen bijdrage.
Dit zien we in het coalitieakkoord terug in de opgaven om zelfredzaamheid en het zoveel mogelijk mensen in hun kracht zetten als belangrijk onderwerp te benoemen, ook het persoonlijk blijven

beoordeling van situaties staat op de agenda maar ook de aandacht voor de mentale gezondheid voor diverse doelgroepen. Door het geven van een participatiebudget wordt ingezet op het geven van ademruimte waardoor mensen in staat worden gesteld om orde op zaken te stellen.

Sociale structuur, sport en zorg

Ook hier speelt de ontwikkeling van het brede beleid Sociaal Domein. Sportverenigingen zijn een belangrijke partner van de gemeente. De maatschappelijke accommodaties binnen de gemeenten zijn een belangrijke voorwaarde om veel van ons beleid te kunnen realiseren.
We gaan dan ook aan de slag met de opdracht de maatschappelijke accommodaties in lijn te brengen met de (toekomstige) opgaven van de gemeenten De gemeente is eigenaar en beheerder van diverse vastgoedobjecten die gebruikt worden voor maatschappelijke doeleinden, zoals huiskamers, gymonderwijs en sportvoorzieningen. De gemeente wil de vastgoedportefeuille zo goed en efficiënt mogelijk beheren en exploiteren. Daarnaast wil het de sport niet alleen fysiek goed faciliteren, maar vooral ook inhoudelijk via de inzet van Buurtsportcoaches. Daarnaast is de opgave om het voorliggende veld te verstevigen waaronder de sportverengingen en de waardering van mantelzorgers en vrijwilligers, zij zijn het cement in de samenleving.

1.5 Bedrijfsvoering en Financiën

Personeel

De organisatie van de Gemeente Drimmelen staat voor een aantal uitdagingen waarvoor extra investering nodig is. Op de eerste plaats zien we dat er veel ambitie is maar dat de uitvoeringscapaciteit en kracht die daarvoor nodig is ontbreekt. Oftewel, we hebben niet overal de mensen, zowel qua aantal als kwaliteit die klaar staan om de opdrachten van de gemeente uit te voeren. Dit is niet alleen een probleem van meer werk dan we aankunnen, het is ook een probleem van een vraag naar een ander soort capaciteit. We zien een verdergaande automatisering waarbij routinewerk steeds meer verdwijnt en de vraag naar IT en het onderhoud daarvan toeneemt. We zien ook andere uitdagingen waarbij grotere problematieken zoals op het gebied van veiligheid en migratie ook Drimmelen als kleinere gemeente raken.
Deze ontwikkeling vraag een structurele investering in de ontwikkeling van de organisatie om bij te blijven bij de vraag. Dit terwijl er een lange periode weinig aan organisatieontwikkeling is gedaan. Boven op de vraag waar meer gemeenten mee te maken hebben, heeft Drimmelen dus ook nog een inhaalslag te maken.
Eerder is besloten tot een traineeprogramma als onderdeel van deze organisatieontwikkeling. We zien nu een vraag om voornamelijk de ondersteunende functies een upgrade te geven. Daarbij speelt dat in de ondersteuning er een toenemende wetgeving is waaraan voldaan moet worden. Dit zorgt voor een extra druk om de al bestaande benodigde professionaliseringslag in volle gang in te zetten. Hiervoor gaan we de ondersteunende afdelingen samenvoegen en per cluster op snelheid brengen. We starten met IT, financiën en P&O omdat daar de grootste achterstanden zijn. Deze onderdelen zijn ook randvoorwaardelijk voor de verdere organisatieontwikkeling.

Informatisering

De informatievoorziening loopt op twee belangrijke punten achter. De eerste is de digitalisering van processen. Dit zorgt voor omslachtige werkprocessen die ook nog eens foutgevoelig zijn. Hiervoor worden projecten opgestart om meer werkprocessen digitaal te ondersteunen. Voor de burger blijft er de mogelijkheid om andere ingangen zoals telefonie te gebruiken. Het proces daarachter wordt echter wel altijd digitaal afgehandeld. Dit is 1 van de uitgangspunten van een nieuw dienstverleningsconcept dat we dit jaar opstellen als nieuw uitgangspunt voor de digitalisering.
Het tweede punt is de ondersteuning van onze applicaties. Momenteel is er onvoldoende beheer geregeld om ook te zorgen dat de applicaties die we dagelijks gebruiken ook blijven werken en optimaal gebruikt worden. Hiertoe is een plan gemaakt om een nieuw cluster IT in te richten die alle taken aankan en ook toekomstbestendig is. Met het invullen van deze randvoorwaarde kunnen we weer verder met de ambities uit het plan verbetering informatiemanagement.

2. Financieel

2.1 Uitwerking ambities Coalitieakkoord

Tabel 1: Uitwerking ambities Coalitieakkoord

	Kadernota 2024: Uitwerking ambities Coalitieakkoord							
	Omschrijving (bedragen x € 1.000) *(bedragen x € 1.000)*	**Inzet reserves**	**S / I**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
1	Investeringsprognose: Aanleg rotonde van Gilslaan te Made		S			15	30	30
2	Fietsveilig maken Zonzeelseweg tussen Wagenbergsestraat en Zwaluwseweg		S		11	23	23	23
3	Herziening beleid arbeidsmigranten				25			
	Totaal	**-**		**-**	**36**	**38**	**53**	**53**
	Correctie incidentele baten en lasten			-	-	-	-	-
	Totaal (na incidentele baten en lasten)	**-**		**-**	**36**	**38**	**53**	**53**

Onderwerpen die nu geen extra geld vragen zijn niet opgenomen.

1. Aanleg rotonde van Gilslaan te Made
Na de aanleg van een rotonde ter hoogte van de Godfried Schalckenstraat-Haasdijk om zo de verkeersveiligheid op de doorgaande route in Made te verbeteren, onderzoeken we de mogelijkheid om ter hoogte van de kombocht in de van Gilslaan/Zuideindsestraat een rotonde te realiseren. De globale inschatting is dat we ca. 6 ton nodig hebben voor de aanleg. Onderzoek zal uitwijzen wat de mogelijkheden zijn en wat dan de financiële gevolgen zullen zijn.

2. Fietsveilig maken Zonzeelseweg tussen Wagenbergsestraat en Zwaluwseweg
In het coalitieakkoord is het fietsveilig maken van de route naar Hooge Zwaluwe onderdeel van het project bypass Zoutendijk. Er is voor gekozen alleen het stuk van de Zonzeelseweg tussen de Wagenbergsestraat en de Zwaluwseweg aan te pakken (excl. de kruising Zonzeelseweg Wagenbergsestraat/Helkantsedijk). Hiervoor startten we al de voorbereidingen. We verwachten in 2024 met de aanleg te beginnen en de voorbereiding in 2023 (50K voorbereidingskrediet). De kosten ramen we op € 450.000 (incl. voorbereiding).

3. Herziening beleid arbeidsmigranten In het rapport van de commissie Roemer ‘Arbeidsmigranten: geen tweederangsburgers’ staan een aantal aanbevelingen wat betreft de staat van de huidige huisvesting van arbeidsmigranten. Deze zijn grotendeels overgenomen in de nieuwe wet Goed Verhuurderschap die 1 juli 2023 in werking treedt. De aanbevelingen worden onderzocht in de Drimmelense context en het beleid wordt op basis daarvan herzien. Dit is ook nodig omdat uit een aantal lopende vergunningsaanvragen blijkt dat het huidige beleid in de ambtelijke organisatie te weinig richtlijnen en kaders stelt om deze aanvragen helder en consistent te kunnen beoordelen.

4. Verlicht snelfietspad van Made via Wagenberg naar Breda
We onderzoeken in 2025 en 2026 de mogelijkheden voor de aanleg van een verlicht snelfietspad van Made naar Oosterhout. In de begroting is hiervoor een bedrag opgenomen van € 20.000 in 2025 en € 20.000 in 2026. We verwerven de gronden die daarvoor noodzakelijk zijn. Onderzoek zal moeten uitwijzen wat de mogelijkheden zijn inclusief financiële consequenties.

5. Verlicht snelfietspad van Made via Wagenberg naar Breda
Met de provincie gaan we in gesprek over de aanleg van een snelfietspad via Wagenberg naar Breda. Zo kunnen scholieren, forenzen, toeristen en recreanten onze dorpen makkelijker bereiken. Uit deze gesprekken zullen de mogelijkheden en financiële consequenties moeten blijken.

2.2 Nieuw aangedragen beleid

Tabel 2: Nieuw aangedragen beleid

Kadernota: Nieuw aangedragen beleid								
	Omschrijving (bedragen x € 1.000) *(bedragen x € 1.000)*	**Inzet reserves**	**S / I**	**2023**	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**
1	Actualisatie evenementenbeleid		S		30			
2	Stimuleringsregeling Landschap		S		24	24		
3	Onderzoek verduurzaming gemeentelijke panden		I		37			
	Dekking reserve Duurzaamheid	*37*	*I*		*37-*			
4	Versterking ambtelijke organisatie				597	508	508	508
	Totaal Nieuw aangedragen beleid	**37**		**-**	**651**	**532**	**508**	**508**
	Correctie incidentele baten en lasten			-	-	-	-	-
	Totaal (na incidentele baten en lasten)	**37**		**-**	**651**	**532**	**508**	**508**

1. Actualisatie evenementenbeleid
De huidige beleidsstukken ten aanzien van evenementen, geluid en reclame zijn ernstig verouderd, waarbij er in de huidige beleidsstukken niet wordt ingegaan op richtlijnen om een evenementenaanvraag te toetsen. Een concreet beleidsplan ten aanzien van evenementen zal het toetsingskader van evenementen in de toekomst vereenvoudigen. Zowel intern als extern is er vraag naar een geactualiseerd beleidsplan waar praktische handvaten in worden toegelicht.

2. Stimuleringsregeling Landschap
Eind 2023 loopt de huidige Stimuleringsregeling Landschap en bijbehorende samenwerkingsovereenkomsten af. De Provincie wil inzetten op een verlenging van één tot twee jaar. De besluitvorming op de verlenging volgt later dit jaar. Voor 2024 en 2025 is de raming dat het benodigde budget hiervoor jaarlijks € 24.000 bedraagt. De Provincie verdubbelt dit bedrag.
De verlenging komt tot stand, doordat aankomende jaren gekeken wordt welke regelingen invulling kunnen geven aan de doelstelling 5% groenblauwe dooradering in het landelijk gebied in 2030 en 10% in 2050. Dit alles komt voort uit het Beleidskader natuur. Gelet op de goede resultaten die de afgelopen jaren zijn geboekt en het brede draagvlak onder betrokken partijen, is het wenselijk om deelname aan de regeling voort te zetten. Net als in de afgelopen jaren wordt hierbij ingezet op het nakomen van de beheerafspraken voor de gerealiseerde projecten. De resterende middelen worden ingezet voor nieuwe projecten.

3. Onderzoek verduurzaming gemeentelijke panden
De verduurzaming van het gemeentehuis is afgerond en beoordeeld op energielabel B. Voor de overige gemeentelijke panden wordt een duurzaamheidsroutekaart met daarin de verduurzamingsmogelijkheden opgesteld. Op basis hiervan kunnen er keuzes gemaakt worden voor de verduurzaming van ons gemeentelijk vastgoed. Het maken van deze routekaart is een budget nodig van € 37.000. Deze kosten worden gedekt uit de reserve Duurzaamheid.

4. Versterking ambtelijke organisatie
De ambtelijke organisatie dient versterkt te worden om aan de taken te kunnen blijven voldoen. Naast enkele uitbreidingen betreft het ook het verschuiven van functies. In onderstaande tabel zijn de voorgenomen wijzigingen nader toegelicht.

Formatieve wijzigingen					
Nr.	**Titel**	**Functie**	**was**	**wordt**	**Toelichting**
1	Versterken financiële functie	Adviseur B	1,75	2	De beheersing van de financiën is zwak. Daarbij loopt de inrichting van de administratie ook achter. Met deze wijzigingen komt er meer capaciteit hiervoor en worden de rollen beter en professioneler neergezet.
		Adviseur A	1,94	2,94	
		Administratief mdw B	1	0,83	
2	Versterken informatie voorziening	Adviseur B	0	1	Nieuwe inrichting van de coördinator op ICT. Deze was hiervoor zeer beperkt ingericht waardoor overzicht, innovatie en sturing ontbreekt.
		Vakspecialist B	5,83	0	De oude functie functioneel beheer.
		Vakspecialist A/B		7,9	De nieuwe functie functioneel beheer. Er moet nog een nieuwe waardering plaatsvinden. Op basis van een analyse is de minimale capaciteit voor functioneel beheer vastgesteld voor de bedrijfscritische applicaties, dit is 7,9. Tevens is gekeken naar een kwalitatief andere invulling van de rol ten opzichte van de huidige rol.
		Vakspecialist C		1	De helpdeskfunctie wordt apart belegd om te zorgen dat de functioneel beheerders niet de afleiding hebben van de 1e lijns hulp. Tevens is dit werk dat minder specialistisch ingevuld kan worden.
		Vakspecialist B	1	0	Met de herinrichting van het cluster ICT vervalt deze niet ingevulde formatie ter dekking van de nieuwe functies.
3	Nieuwe website	Vakspecialist A		1	Met de wens naar meer en digitalere dienstverlening wordt de website vernieuwd. Deze vraagt continu technisch en inhoudelijk onderhoud. Deze functie voorziet daarin. Zonder is een nieuwe site met meer voorzieningen niet mogelijk.
4	Ondersteuning organisatie ontwikkeling	Adviseur B		1	Met de huidige formatie voor P&O is er geen ruimte voor ondersteuning op de benodigde organisatie ontwikkeling. Door deze voor 1 jaar toe te voegen kunnen we een start maken en een beter beeld krijgen van wat er op langere termijn nodig is.
5	Sturing op jeugd	Beleids medewerker A	0	1	We willen meer grip krijgen op het dossier jeugd en minder afhankelijk worden van wat ons overkomt. Daarvoor gaan we onder andere datagericht sturen ontwikkelen zodat we meer zelf aan het stuur komen.
6	Versterking Publiekszaken	Vakspecialist B	0	0,5	Uit een analyse is gebleken dat er structureel te weinig capaciteit is om alle taken uit te voeren. Daardoor is er te weinig tijd voor inovatie en om pieken zoals met verkiezingen op te vangen. Dit repareren we hiermee.
		Medewerker frontoffice A	2,61	3,11	
7	Samenvoeging middelen en D&O	Manager	1	0	De ondersteunende afdelingen worden samengevoegd voor meer samenhang en betere ondersteuning van werkprocessen. Hiermee wordt 1 afdelingsmanager bespaard.
8	Uitbesteding WOZ	Vakspecialist A	2,44	1,56	Conform raadsvoorstel van 8 juni 2023 wordt de uitvoering van de WOZ verder uitbesteed. De inschatting is dat hiermee een bestaande vacature kan komen te vervallen omdat deze taken overgaan.

3. Financieel kader

Zoals alle gemeenten heeft ook Drimmelen te maken met de financiële onzekerheid rondom de financiering van het Rijk. In 2026 komt er een nieuw model voor het gemeentefonds wat nog niet geheel uitgewerkt is. Vooralsnog laat het een daling zien van de financiering voor gemeenten. In 2026 loopt ook het uitstel af van de opschalingskorting. Dit is een reeds lang uitgestelde bezuiniging die het huidige kabinet de gehele kabinetsperiode heeft doorgeschoven. Tenslotte gaan vanaf 2026 beperkingen van de budgetten voor Jeugd vanuit het Rijk gelden. Hierover wordt nog onderhandeld, vooralsnog staan ze echter wel genoteerd en zullen we hier rekening mee moeten houden. Door bovenstaande zaken spreken we bij gemeenten al een tijdje van het 'ravijnjaar' 2026.

Drimmelen heeft gelukkig een goede financiële positie. De afgelopen jaren zijn positief afgesloten en er zijn voldoende reserves. Dit maakt de toekomst niet zorgeloos maar geeft ons wel tijd en ruimte om ons voor te bereiden op wat eventueel komen gaat. De situatie nu is dat met de huidige toezeggingen van het Rijk en ons huidig beleid de begroting de komende jaren omslaat van positief naar negatief.

Op landelijk niveau speelt dit probleem voor alle gemeenten en daarmee is er ook veel overleg in VNG verband met het Rijk over de ontwikkeling van het gemeentefonds en de financiering van de jeugdzorg. De provincie, onze toezichthouder adviseert de gemeente "behoedzaam om gaan met besluiten die leiden tot meerjarige structurele lasten waar nog geen reële dekking tegenover staat". Daarmee geven ze aan serieuzer dan vorig jaar te gaan kijken naar hoe wij als gemeente omgaan met de toekomstige vermindering van de budgetten. Er loopt nog een discussie of de provincie het toezicht gaat verhogen bij gemeenten die geen sluitende begroting in 2027 hebben.

In Drimmelen willen we onze goede financiële positie behouden en zorgen we voor een sluitende begroting in de jaren 2024 en 2025. Voor 2026 en 2027 gaan we ons, in afwachting van de besluitvorming bij het Rijk, voorbereiden om de komende jaren keuzes te kunnen maken als dat nodig is. Ook hebben we er nu voor gekozen om terughoudend te zijn met nieuw beleid dat leidt tot structurele uitgaven voor de jaren 2026 en 2027.

3.1 Het financiële beeld

In onderstaande tabel is het uitgangspunt voor het opstellen van de begroting 2024 – 2027 uitgewerkt. We starten met de vastgestelde begroting 2023 en financiële gevolgen van respectievelijk de najaarsnota 2022, tussentijdse raadsbesluiten en de voorjaarsnota 2023. In deze laatste is ook de meicirculaire verwerkt.

Het effect op de begroting is aangegeven met V = Voordeel, N = Nadeel

*€1000,-

Financieel beeld kadernota	2024	2025	2026	2027
Vastgestelde begroting 2023	2.299 V	2.620 V	107 V	0 V
Extrapolatie begroting 23 naar 27	0 V	0 V	0 V	-1.062 N
Financiële gevolgen Najaarsnota 2022	-486 N	-363 N	-403 N	-286 N
Tussentijdse raadsbesluiten	0 V	0 V	0 V	0 V
Raadsvoorstel Rietgors	-90 N	-90 N	-90 N	-90 N
Raadsvoorstel Uitbreiding Griffie (11 mei)	-161 N	-161 N	-161 N	-161 N
Raadsvoorstel De Schakel Drimmelen (11 mei)	0 V	0 V	0 V	0 V
Raadsvoorstel Gemeenschappelijke regeling SVHW (8 juni)	0 V	0 V	0 V	0 V
Voorjaarsnota 2023 inclusief meicirculaire	-420 N	-851 N	-1.350 N	-523 N
Saldo incidentele baten en lasten	0 V	0 V	0 V	0 V
Startpunt begroting	***1.142 V***	***1.155 V***	***-1.896 N***	***-2.122 N***

Bovenstaande leidt tot een positief uitgangspunt voor de begroting van de jaren 2024 en 2025. Daarna zien we het financiële beeld verslechteren door de eerder genoemde ontwikkelingen bij de Rijk.

Met het uitwerken van nieuw beleid met een structureel effect gaan we vooralsnog terughoudend om. Uitzondering daarop is de noodzaak voor investeringen in de organisatie zoals dit in paragraaf 1.5 toegelicht is. Daarmee wordt het nieuwe kader waarmee we de begroting gaan opstellen het onderstaande.

*€1000,-

Uitgangspunt begroting	2024	2025	2026	2027
Nieuw aangedragen beleid	1.142 V	1.155 V	-1.896 N	-2.122 N
Uitwerking ambities coalitie-akkoord	-36 N	-38 N	-53 N	-53 N
Nieuw aangedragen beleid	-671 N	-547 N	-538 N	-538 N
Voorlopig kader begroting	***434 V***	***571 V***	***-2.486 N***	***-2.712 N***

3.2 Uitgangspunten

Voor het opstellen van de begroting hanteren we uiteraard de gebruikelijke kaders zoals we deze kennen in Drimmelen. Bij het opstellen van de begroting zullen deze indicatoren waar nodig weer opnieuw berekend worden. Een toelichting en berekening op deze indicatoren is terug te vinden in de jaarstukken en eerdere begrotingen paragraaf A weerstandsvermogen en risicobeheersing.

- Een reële en structureel sluitende begroting in 2024
- Weerstandsratio van minimaal 1
- Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen: maximaal 100%
- Solvabiliteit: minimaal 20%
- Grondexploitatie: maximaal 0%
- Structurele exploitatieruimte: minimaal 0%
- Belastingcapaciteit: maximaal 100%

3.3 Indexering

De gemeentelijke begroting wordt jaarlijks bijgesteld voor de verwachte prijsontwikkelingen, gebaseerd op inflatiepercentages van het Centraal Planbureau (CPB). Gerekend is met constante prijzen, dit wil zeggen dat alleen voor het eerste begrotingsjaar met prijsontwikkelingen rekening wordt gehouden.

Bovenstaande uitgangspunten leiden o.a. tot het volgende overzicht:

Begrotingsrichtlijnen	Kadernota 2024
Uitgaven	
Salariskosten	5,9%
Goederen en diensten	3,9%
Subsidies professionele organisaties	7,1%
Inkomsten	
Huren en pachten	3,9%
OZB-opbrengsten	4,3%
Leges burgerzaken	[1]
Kostendekkende tarieven en leges	[2]

[1] De leges burgerzaken zijn voor een belangrijk deel bepaald door het Rijk. De overige tarieven stijgen conform de overige kosten.

[2] Voor de kostendekkende tarieven wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Van deze indices kan afgeweken indien hiervoor gegronde redenen zijn, zoals bijvoorbeeld contractuele afspraken.